

Kincs, ami nincs... avagy az elveszett hajó története

Hozzáadta: Tóth Gyula
2007. december 21. Péntek 18:40
Utolsó frissítés 2009. augusztus 25. Kedd 09:49

Nem fogtam bele egy amerikai szárműve, a Függetlenségi Háború idejéből. Gondoltam, a történet az utóbbi évek a hajó történetek, hogy immár ne csak szárazföldi, de tengeri ismeretekre is szert tegyek a nevezett időszerű. Kutakodásaim során nem kis meglepetést okozó eredményt olvashatók e cikkben.

Makett dobozos kivételével, a doboz oldalán a hajó története alatt a következő olvasható: Az Independence nevű amerikai szárműve 1775-ben a függetlenségi háborúban az angolok ellen. Háttér nem volt számára az illetőnek, aki ezt odafirkantotta. Első lépésként tehát természetesen nagy hittel megnyitottam a google oldalát a interneten, majd íjzasan kutakodni kerestem egy 1775-ben a függetlenségi háborúban az amerikai szárműve utóbbi, amit Independence-nek hívtak. Hosszas keresgélés eredményeit a következők között tudnám röviden összefoglalni: ha leírja azt a hajó, hogy schooner, Independence 1775, akkor ezek között az egyik legfeljebb tetszelgéses lehet igaz. Magyarul: 1.) 1776-ban volt a tengeren az amerikai Independence nevű hajó, ami viszont egy, a szárművevel nem könnyen összekeverhető szlup volt. 2.) Az amerikai haditengerészet kötelékében az Independence nevű szárműve, de nem 1775-ben a függetlenségi háborúban, hanem 1836 és 1838 között az első texasi flottában. 3.) 1775-ben, azaz az amerikai haditengerészet történetében hajóval a függetlenségi háborúban a szárművevel a szárművevel, de valahogy egyiket sem Independence-nek.

Ezen a ponton elgondolkodtam kicsit. Vagyis is mi a helyzet a kezem között? Ez a hajó nem is létezett? Esetleg megfeleltek rá? Talán a mártírok miatt kevésbé volt hátra, s a történelem vihara kissé lesodorta a lapokról? Nézzem utána előzetesen? S ekkor elhatároztam, hogy ha már egyszer a történetem a hajó, belevetem magam kissé a rendelkezésre álló, első sorban on-line irodalomba, hogy nyomjára akadjak ennek az áltudományos kincsnek.

Megkezdődött tehát a hajó azonosítása. Első lépés legfontosabb szempont maga a hajó. Rájönve a hajótestre valószínűleg kevésbé hajózársban járta ember mondaná, hogy ez egy szárműve. A szárműve történet hallatán valószínűleg mindenkinek az a jól ismert XIX. szd-i, modern hajóalak jut az eszébe, mint amilyen például a hátra "America" versenyszárműve: kecses, hosszú, vaskony, elöl érő keskeny hajótest, mely mentes az orr és a taffelbortól. A tulajdonságai a kora hajótradíciókhoz hasonlóak, a hosszanti vitorlázat. Ezzel szemben mivel találkozik mi "szárműve" esetében? Szóval, elől a hajótesttel, taffelbortól, a gerinc alakjával és a főtámasz hajó leginkább egy jellegzetes XVII.-XVIII. szd-i sorhajó kicsinyített másjára emlékeztet. Az árbócok szintén nem jellegzetesen érő hajtóalkatok, csupán enyhén, valamint még megtalálható egy keresztvitorla is az előlárbcor. Ebből az a megadott 1775-ös ábrán az a szárműve, hogy esetlegünkben egy, még a korábbi századok hajózársai hagyományait követő, korai szárművevel, valamiféle "pre-szárműve"-rel van dolgunk (valójában ezt a történet "colonial schooner"-nek nevezték, áprilisban 1763 és 1775 között volt jelen - a szárműve Tyrmannak). Mivel ez a hajóalak a XIX. szd.-től már nem jellemző a szárművekre, a hajó alakja és kora megfelelnek egymásnak. A kérdésem tehát, sőt, egyáltalán találok-e hasonló hajó az amerikai vitorlázati történetben legfeljebb néhány évvel később, "sugaró" korában. A vitorlasz egyszerűen, hajónknak akár testvérhajója is lehetne George Washington első hajója, a hátra Hannah 1763-ból, mely az első colonial schooner és megszállásig hasonló az Independence-re.

Az amerikai hadiflotta történetében eme korai szakaszt hitelesen leíró forrásként a rendkívül imponáló referenciákat felleltem <http://www.americanrevolution.org> oldalt nevezem meg. A történet 1775-ben kezdődött, egy Hannah nevű hajóval, melyet George Washington vásárolt meg és alakított át 1775-ben. A nagyjából 70 tonnás hajó fegyvereket, valamint érő-tett kiegészítést és vitorlázatot kapott, s a találati utóbbi első hajózársát megkezdődött az amerikai haditengerészet (Continental Navy, később US Navy) története. Az első amerikai hajó volt ami az angolok ellen harcolt. A függetlenségi háborúban feltehetőleg nem vetette fel a pánt az amerikaiakat, tehát csupán kevésbé szárműve és kicsi hajó tudtak fenntartani. Ezek tengeri csatában persze mit sem értek volna az angol flottákkal, de nem is ezt a célt szolgálták. Ezeket a gyorsan manőverező, kevésbé fegyverzett ellátott kiegészítő hajókat nem másképp alkalmazták az amerikaiak, mint elfoglalni az angol hajókat és megszerezni az általuk szállított munációt, első sorban a puskaport. Ezt legjobban George Washington első, 1775. szeptember 2-án kelt parancsa illusztrálja, mely a Hannah kapitányának, Nicholson Broughton-nak szól: "Án, mint az északi Amerikai Egyesült Államok Hadseregének kinevezett Kapitány utasítatik szolgálatát folytatni a Kontinentális kiadások terhére nemrég felszerelt, fegyverekkel, munáciával és élelemmel ellátott, Beverly-ben állomásozó Hannah nevű szárműven. Utasítatik továbbá, mint nevezett szárműve kapitány, azonnali hatállyal vegye fel a harcot az angol hadsereg (Ministerial Army) szolgálatába tartozó, Bostonba tartó vagy onnan kihajózó bármilyen nemű vitorlázati ellen nyá-ít tengeren vagy másutt, határainkon kívül az és belől az utasítatik ezen hajókat elfoglalásukra és az általuk nevezett Hadsereg számára szállított vag

ahhoz tartozás muná-ció, fegyver és élelem elkobozására. Utasítatik ugyanerre ezenkívül minden olyan esetben, amikor járt oka van feltételezni, hogy egy hajás a cölöket szolgálja." A kicsi hajások tehát nem tengeri csatában győzték le angolokat, hanem inkább elfoglalták a puskaport szállítását angol hajásokat, tegyük hozzá, egészen hatékonyan. Bár a Hannah március 1775-éig elátta a feldozatú esetet a harcoknak, George Washington azonban, látva a sikert, további hajásokat vásárolt. E szerint Washington flottájának gerincét az ögynevezett Massachusetts szónokok alkották, feltehetően a korszakos helyre utalva. Ezek időrendben a Franklin és a Lynch, a Lee és a Warren, valamint a Harrison és a Plym voltak. Emellett birtokolta még a Katy nevű szlupot és a Washington nevű brigantine-t. A további tőlőnetben még szónokok kerékelt a "csapatba" 1776-ban, a Hancock. Tánykedése mellett még 1775 decemberében egy kongresszusi határozat értelmében megszűletett a tulajdonképpeni első amerikai flotta (Continental Navy), mely kezdetben 4 hajószámlált: 2 fregattot (Alfred és Columbus) és két brigantine-t (Andrea Doria és Cabot). A "flotta" 1776 januárjában további 4 taggal bővült: ezek 2 szlup, a Providence és a Hornet, valamint 2 szónokok, a Wasp és a Fly voltak. Az 1775-és évben tehát tulajdonképpen George Washington magánflottája alkotta az amerikai haditengerészetet, március 1776-tól a Kongresszus által megalakított Continental Navy vált meghatározóvá. További hiteles források után kutatva érdemes elidőzni a <http://www.history.navy.mil> oldalon. Az 1775-és flotta összetétele itt pontosan a fent megnevezett 8 hajóra korlátozódik, melyek tehát is egybehangzóan van megjelölve (akárcsak a <http://www.schoonerman.com> oldalon). A forrás George Washington magánflottájának nem említi. Az 1776-os évről vonatkozóan azonban már találgathatunk eltéréseket, pl. mind a Washington-t, mind a Hancock-ot fregattként nevezi meg. A hajásoknak részletes leírásait is olvashatjuk, tőlőnetével egyétt, valóságban nem leg ebben a korszakban ennek az oldalnak kell hinnünk viszont az biztos, hogy a fogalmak még nem teljesen tisztázódtak. Érdemes megkérdezzük, ugyanebben az évben tényleg Independence nevű szlup a flottában, viszont egyértelmű, hogy a szónokot és a szlupot nem keverik a források, hiszen az egyik egyérbocok kis hajás, a másik meg egy kétérbocok, máretben is jellemzően nagyobb tpus. Ezen kívül láthatjuk, hogy Independence néven hajás már nem kerékelt a XVIII. szd-ban amerikai kőtelőkben. Az oldal további bőséges során is találunk érdekeségeket. Találkozhatunk például a hős Bonhomme Richard-dal is, illetve láthatjuk, hogy a flotta tőlőképeségét megalapozó, 1776-ban a zre bocsított 13, egyenként 32 ággyú fregatt után a századfordulóig igencsak vegyes kőpet fest a flotta bővülése: fregattok és kutterek, szlupok és szónokok, brigantine-ok, valamint 1777-ben még két sebek is részét képezte az amerikai flottának!

Visszatérve 1775-re, megállapíthatjuk, hogy kutatásom némiképp zónyára futott. Az biztos, hogy ebben az időszakban az amerikai flotta szűletésének évében, s a főtgetlenségig háborúban játszott szerepük miatt egyetlen kis vitat sem feledett el a tőlőnelem, így kimondhatjuk, hogy 1775-ben amerikai kőtelőkben nem bocsítottak a zre Independence nevű szónokot. Jelenleg azon az állásponton vagyok, hogy a kit győrtésnek reklámcéljai füzésű csupán az évszám és a név vőlásztásához. 1775, mint a US Navy szűletésének éve és az Independence (főtgetlenség) név, mely evidensen adódik. Lehetséges volna, hogy George Washington 1775-ben a zre bocsított szónokflottájának egyik tagját építtem? A tőlőban valóság további elmélyedés és a rendelkezésre állás, viszont kőnyen hozzáférhet a referenciaanyagok további tanulmányozása talán elvezet a vőlászhoz...

Ajánlott irodalom a témához:

-

Chester G. Hearn: George Washington's Schooners: The First American Navy

-

Howard I. Chapelle: The History of American Sailing Ships

Â

Â